

VALOR

Llengua i literatura 1

PROJECTE
VALOR

bromera.txt

VALOR

Llengua i literatura 1

PROJECTE
VALOR

bromera.txt

El llibre *Valencià: llengua i literatura 1. Projecte Valor* per a primer curs d'ESO és una obra col·lectiva elaborada pel Departament Didàctic d'Edicions Bromera.

Textos
Mar Aranda, Natàlia Espert, David Morell i Maria Viu
Projecte i revisió didàctica
M. José Ferre
Direcció editorial
Josep Gregori i Maria Viu
Coordinació editorial
David Morell
Correcció lingüística
Departament Didàctic d'Edicions Bromera
Coordinació tècnica
Xavier Tortosa
Infografia i maquetació
Carles Barrios, Eva Bueno, Susana Fraguas i Pere Fuster
Disseny i coberta
Carles Barrios
Fotografies i il·lustracions
Pere Fuster i Arxiu Bromera

Reservats tots els drets. Està totalment prohibida la reproducció total o parcial d'aquesta publicació per qualsevol mitjà o procediment, siga electrònic o mecànic, mitjançant fotocòpia, així com la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec públic, sense l'autorització per escrit de l'editor. Qualsevol infracció d'aquesta advertència estarà sotmesa a les sancions que estableix la llei.

© Edicions Bromera, Polígon El Pla, s/n, 46600 Alzira
www.bromera.com - bromera@bromera.com

Imprimeix: Prodigitalk
1a edició: setembre, 2018
ISBN: 978-84-9026-960-2
DL: V-2462-2018

**escola
valenciana
FEDERACIÓ
D'ASSOCIACIONS
PER LA LLENGUA**
Bromera.txt col·labora econòmicament amb
la FEV (www.fev.org) per contribuir a la
promoció de la nostra llengua i fer possible
una escola valenciana de qualitat.

Bromera.txt col·labora econòmicament amb
Metges Sense Fronteres. Et convidem a
conèixer la tasca d'aquesta organització
humanitària distingida amb el Premi Nobel
de la Pau (www.msf.es).

PRESENTACIÓ

La funció de les llengües és que hi haja comunicació entre les persones. Per això, volem proporcionar-te un instrument que t'ajude a comunicar-te en valencià.

Ara que has arribat a l'Educació Secundària Obligatoria, segur que eres capaç de mantindre converses en valencià, de llegir llibres o de redactar textos amb més o menys fluïdesa i correcció. Per això, en aquesta nova etapa educativa, treballaràs d'una manera més profunda les destreses i les competències necessàries per a dominar millor el valencià.

A més, l'especial configuració del material, que atorga una gran importància a la llengua oral i al treball en equip, t'ajudarà a practicar habilitats que et resultaran molt profitoses en la resta de les assignatures, i també en la teua vida personal.

Valencià: llengua i literatura 1. Projecte Valor vol ser un instrument útil i pràctic perquè assolisques les competències clau del currículum de l'àrea. Per a aconseguir-ho, hem procurat exposar els continguts i les tasques d'una manera entenedora, pràctica i sistemàtica, amb textos i activitats lligats als teus interessos, que permeten treballar tant de manera individual com, sobretot, cooperativament.

No oblidés que, a més a més, comptes amb l'ajuda del professorat, que segur que serà fonamental perquè pugues superar qualsevol dificultat. Si parles valencià habitualment, al llarg de l'etapa el milloraràs. I si no ets valencianoparlant, el llibre que tens a les mans esdevindrà una ajuda inestimable.

INSTRUCCIONS D'ÚS

Contràriament al que sols trobar en els llibres de llengua, en aquest no hi ha les mateixes seccions en cada unitat didàctica, sinó que treballaràs per blocs de continguts.

Així, la primera unitat de cada trimestre conté textos orals i escrits amb els quals practicaràs la comprensió i l'expressió. Les temàtiques i les tipologies són diverses, però tots són adequats al teu nivell i –és la nostra intenció– als teus interessos.

Les unitats dos, cinc i huit presenten els continguts gramaticals del currículum, i els treballaràs per mitjà d'activitats diverses, tant de manera individual com en equip.

Finalment, la tercera de les unitats de cada trimestre desenvolupa els continguts de literatura, tipologia textual i lèxic, i ho fa mitjançant el treball en grups col·laboratius i classes invertides –és a dir, que hauràs de fer de docent en alguna ocasió!

En qualsevol cas, hi trobaràs activitats de resolució individual, en grup, orals o per escrit; de resposta breu o d'elaboració més gran. A més, disposes del llibre en versió digital, amb activitats autocorrectives i moltes més propostes.

Els enunciats d'algunes activitats van acompanyats d'ícones que has de tindre en compte:

- Indica que es tracta d'una activitat per a fer en grup col·laboratiu. La veuràs sovint, sobretot en les unitats segona i tercera de cada trimestre, ja que és la configuració habitual per a treballar els continguts teòrics en aquest llibre.
- Indica que en l'activitat es treballen, sobretot, les habilitats d'escoltar i parlar. Implica la realització d'activitats d'exposició de continguts, lectura en veu alta, debats, etc.
- Indica que un text està disponible en format sonor, accessible amb el teu codi de llicència digital.
- Indica que un text està disponible en vídeo, accessible amb el teu codi de llicència digital.
- Permet identificar aquelles activitats que es poden treballar digitalment.

Finalment, trobaràs un **Banc de dades** al final del llibre que pots consultar si tens algun dubte sobre els temes exposats.

BLOCS DE CONTINGUT	PRIMER TRIMESTRE	SEGON TRIMESTRE	TERCER TRIMESTRE
LECTURA I EXPRESSIÓ ORAL	«I tu, què contes?»: un objecte que em defineix. Textos: literaris i no literaris. Dictats visuals. Autoavaluació. Rebost: plantilla de vocabulari, plantilla de comprensió lectora, rúbriques de correcció.	«I tu, què contes?»: diàleg en parelles on es descriu un lloc. Textos: literaris i no literaris. Dictats visuals. Autoavaluació. Rebost: plantilla de vocabulari, plantilla de comprensió lectora, rúbriques de correcció.	«I tu, què contes?»: entrevista a un escriptor, un esportista o un polític. Textos: literaris i no literaris. Dictats visuals. Autoavaluació. Rebost: plantilla de vocabulari, plantilla de comprensió lectora, rúbriques de correcció.
GRAMÀTICA I ORTOGRAFIA	Gramàtica: • Frases i oracions. • Tipus d'oracions segons l'actitud del parlant. • Els sintagmes. • Subjecte i predicat: la concordança. • Les categories gramaticals. Ortografia: • Sons i grafies. • Lletres, dígrafs i lletres compostes. • Vocals i consonants. • Vocalisme tònic i vocalisme àton. • La síl·laba. • Diftongs, triftongs i hiats. Dictats visuals. Autoavaluació.	Gramàtica: • L'estructura del sintagma nominal • Els substantius • Els determinants • Els adjectius • Els pronoms • Les preposicions • Els adverbis • Les conjuncions • Les interjeccions Ortografia: • L'accentuació i la dièresi • El guionet, l'apòstrof i la contracció Dictats visuals. Autoavaluació.	Gramàtica: • El pronoms febles: reconeixement i escriptura. • El verb: conjugacions, verbs regulars i irregulars. Els verbs en la parla quotidiana. Ortografia: • B/V. • Sons palatals i geminats. • Esse sorda i esse sonora. • C/QU. • Consonants nasals i oclusives en posició final. Dictats visuals. Autoavaluació.
SOM LINGÜISTES	Lèxic. El diccionari. Arrels i afixos. Família lèxica. Composició i derivació. Tip lèxic. <i>Quan-quant; aleshores-a les hores; alhora-a l'hora; bé-ben; tan-tant.</i> Textos. Textos orals i escrits, dels mitjans de comunicació i narratius (novel·la, còmic i auca). Taller d'escriptura. Notícia i còmic. Literatura. Concepte de literatura. Els gèneres literaris. La narrativa (realitat, ficció, fantasia i components de la narrativa; la novel·la) Autoavaluació.	Lèxic. Camps semàntics. Sinònims i antònims. L'homonímia. Tip lèxic. <i>Només-no més; potser-pot ser; medi-mig-mitjà.</i> Textos. Textos narratius (diari personal, rondalla i conte). Textos descriptius (de llocs i objectes). Taller d'escriptura. Diari personal. Descripció de llocs. Literatura. La literatura de gènere. La literatura infantil i juvenil. Rondalla i conte. Autoavaluació.	Lèxic. Topònims i gentilicis. Barbarismes. Préstecs. Frases fetes. Sigles i acrònims. Tip lèxic. <i>Conte-comte-compte; mèdic-metge; dada-data.</i> Textos. Textos descriptius (retrat i autoretrat). Textos dialogats (conversa i entrevista). Taller d'escriptura. L'entrevista. L'autoretrat. Literatura. El llenguatge poètic. Poesia èpica, lírica i social. El teatre: tragèdia, comèdia i drama. Autoavaluació.
PROJECTE	Segon trimestre. Cultura valenciana: «La nostra gastronomia».		
REBOST	Rúbrica de redacció de textos escrits. Rúbrica de producció de textos orals: «I tu, què contes?». Rúbrica del projecte. Instruccions de començament de curs del dossier (<i>Portfolio</i>). Portada reflexionada del dossier de la 1a avaluació. Portada reflexionada del dossier de tancament d'avaluació: <i>Jo avalue</i> . Graelles per a treballar el vocabulari i el <i>Pintaparaules</i> . Graella de comprensió lectora (introducció al treball del comentari de text). Plantilles per a fer dictats reflexionats. Verbs regulars i verbs irregulars més freqüents.		

EN AQUESTA UNITAT REPASSAREM...

- Les abreviatures
- Els camps semàntics
- Els derivats
- Els compostos
- Els sinònims i els antònims
- Les formes verbals

Et donem la benvinguda a un nou curs! Després de les vacances d'estiu, ara toca tornar a la rutina, trobar-se amb amics i amigues (els de sempre i els que faràs) i carregar-se d'energia per a aprendre un fum de coses. I quina és la manera més marxosa de fer-ho? Cantant i ballant! Comencem!

COMPREENSIÓ ORAL

1 **Escolta amb molta atenció la cançó «Mero» del grup valencià Assekés i visualitza'n el videoclip en Internet. En acabant, marca les respostes correctes.**

- En quina època de l'any té lloc la cançó?
a) A l'estiu. b) A la primavera. c) A l'hivern.
- Què és un filferro?
a) Un ferro molt prim. b) Un fil de ferro. c) Una espècie de fil d'acer.
- Què vol pescar el cantant?
a) Un llobarro. b) Un mero. c) Un lluç.
- On el vol pescar?
a) A la mar. b) Al riu. c) Al llac.
- Quina roba porten a l'estiu?
a) Banyador. b) Pantalons llargs. c) Vestit.
- Quina paraula rima amb *calor*?
a) Igual. b) Pudor. c) Filferro.
- Quins sentiments transmet la cançó?
a) Enyorança. b) Pena. c) Alegria.

2 **Escolta la conversa i contesta les preguntes.**

- Quins personatges intervenen en la conversa?
a) Dos amics. b) Dos desconeguts. c) Un mestre i un alumne.
- Quina edat penses que tenen?
a) Més de 20 anys. b) Menys de 10 anys. c) Entre 12 i 20 anys.
- Quin element del llenguatge no verbal aporta informació sobre els llocs visitats?
a) La roba que porten. b) Les fotos del mòbil. c) El lloc on es troben.
- Què significa «no parar en torreta»?
a) No anar a visitar cap torre. b) Ser poc actiu. c) No parar de moure's d'un lloc a un altre.
- Per què un amic diu a l'altre que és un «corredor»?
a) Perquè practica el *running*. b) Perquè viatja molt. c) Perquè sempre vol guanyar a les curses.
- Quina expressió vol dir «visitar molts llocs amb facilitat»?
a) Jugant jugant hem corregut la seca i la meca i la vall d'Andorra.
b) Jugant jugant se'ns ha apegat la cadira al cul.
c) Amb penes i treballs hem rodat món.

3 **Torna a escoltar la conversa i anota...**

- a) una forma verbal pronunciada incorrectament:
- b) una abreviatura:
- c) dues paraules pròpies del registre col·loquial:
- d) els anys i els metres d'alçada del Faig Pare i del Pi Gros:

4 **Escriu en lletra les xifres de l'activitat anterior.**

5 Per parelles, observeu les dues situacions i comenteu en veu alta aquestes qüestions.

- a) Qui dona la informació i a qui va dirigida.
- b) A quin espai tenen lloc les escenes.
- c) Si el discurs oral de cada situació s'ha hagut de preparar prèviament i per què.
- d) Si els receptors del missatge poden intervenir i de quina manera ho han de fer.
- e) Si alguna vegada heu viscut una situació igual o semblant i què us va parèixer.

EXPRESSIÓ ORAL

En les dues situacions anteriors, tant la guia com l'escriptor han hagut de preparar el seu discurs davant del públic per tal que siga entenedor, interessant i adequat als oients, al lloc i al moment de l'exposició oral. En acabant, hauràs de preparar-ne tu un, que de segur que t'ix molt bé si tens en compte aquestes indicacions:

- Fes un esquema o guió en què anotes els temes de què vols parlar.
- Ordena els punts anteriors perquè el discurs tinga sentit.
- Recopila la informació que necessites per a dotar de contingut els punts anteriors i que siga interessant per al públic.
- Fes ús dels connectors discursius en la redacció de l'exposició oral: primer, després, per exemple, és a dir, d'una banda, finalment...
- Quan tingues el discurs preparat, llig-lo en veu alta i repeteix tantes vegades com necessites les paraules que et resulten més difícils de pronunciar.
- Recorda que és important mirar el públic per a mantindre'n l'atenció, i utilitza els gestos per a completar el teu discurs.
- Tingues en compte la importància de la modulació de la veu: volum, entonació, ritme i pronunciació...

6 En grupets de 3 o 4, trieu una d'aquestes situacions per a fer-ne la representació.

- Un cantant o una cantant presenta el seu nou disc a la casa de la cultura del poble.
- Un metge o una metgessa us dona algunes nocions de primers auxilis.
- Un o una guia d'un museu explica un quadre a un grup d'escolars.

7 Entre tota la classe, prepareu l'exposició oral tenint en compte les indicacions del quadre superior.

- Anoteu també les intervencions del públic.
- Repartiu-vos els papers i practiqueu en veu alta el discurs.
- Trieu un lloc a l'aula o a les instal·lacions del centre per a la representació.

COMPRENSIÓ ESCRITA

■ Llig aquest text i subratlla les paraules que no conegues o que et resulten difícils de pronunciar.

Tres territoris, una mateixa terra

Matarranya (Terol), Morella (Castelló) i la Terra Alta (Tarragona) són tres territoris amb una cultura i una forma de vida molt semblants. El paisatge mediterrani, la gastronomia i la història en comú mantenen un patrimoni natural i arquitectònic espectacular: el massís dels Ports, les poblacions emmurallades, els camps conreats, les tradicions **centenàries**, la cultura del vi... En èpoques passades, els tres territoris estaven units per vincles comercials, amb rutes que començaven a l'interior i arribaven fins al Mediterrani i **viceversa**. L'intercanvi comercial es produïa a les fires, que suposaven el punt de trobada entre els seus habitants, i compartien tradicions, gastronomia i, en definitiva, una forma de vida. Actualment, els tres territoris segueixen units i tenen molt a oferir als que venen atrets per l'autenticitat de les terres de frontera.

Morella

Situada al nord de la Comunitat Valenciana i en el cor de l'antiga Corona d'Aragó, s'erigeix en un penyal en forma de con truncat, amb un imponent castell al capdamunt, abraçat per 2 km de muralla units per 16 torres. Testimoni de múltiples batalles, la seua situació i el seu **abric defensiu** el van convertir en una plaça **inexpugnable** al llarg dels segles. Considerat com un dels pobles més bonics d'Espanya, Morella sorprén per dins i per fora. Posseeix nombrosos edificis singulars, com els palaus senyorials o l'ajuntament, i carrers recurrents, com la porticada Blasco d'Alagón, que transporten el visitant al segle xv, el seu temps més gloriós. El seu entorn natural, la xarxa de museus, l'artesania, la gastronomia i les tradicions populars li confereixen un atractiu més a aquesta bella i inoblidable ciutat, declarada conjunt històric-artístic.

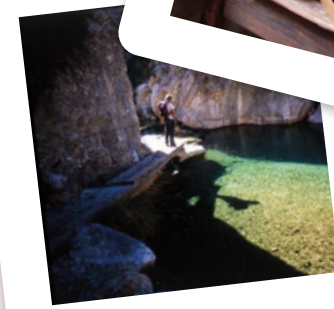
Oficina de turisme
Plaça Sant Miquel 12300 Morella Castelló
Tel. 964 17 30 32
morella@tourisinfo.net
www.morellaturistica.com

Matarranya

Es troba a l'extrem nord-oriental de la província de Terol. Amb una extensió de 933 km², compta amb 18 poblacions envoltades de camps de conreu i protegides per l'impressionant massís dels Ports de Beseit. La celebració de Sant Antoni Abat (17 gener) és una de les tradicions més destacades i la Marca de Qualitat Territorial Matarraña és una garantia de satisfacció pel que fa a la qualitat de productes i serveis. Els establiments i productes certificats potencien la identitat del territori, són respectuosos amb el medi ambient i apliquen criteris de responsabilitat social.

Avinguda Cortes de Aragón, 7
Vall-de-Roures Terol
Tel. 978 890 886
info@matarranya.org
www.comarcamatarranya.es

Terra Alta

És una comarca d'interior, del sud de Catalunya, integrada per 12 municipis amb una gran varietat de paisatges. El seu passat rural i l'activitat agrària a la qual s'ha dedicat la majoria de la població ha permès la **preservació** del paisatge i d'un **llegat** de gran valor cultural, patrimonial i humà. Espais com el parc natural dels Ports, la desembocadura del riu Matarranya a l'Ebre, els paratges de la Fontcalda... configuren un veritable mosaic de colors, sensacions i ambients per on transcorren rutes i itineraris que no deixaran indiferent el visitant. La ruta de la Pau, el Camí de Sant Jaume de l'Ebre, l'itinerari escultòric Art al Ras o les rutes del vi i de l'oli són algunes de les propostes a través de les quals es pot descobrir la Terra Alta. Es complementa amb una cuina tradicional **arrelada** a la terra, elaborada amb olis de la DOP Oli de Terra Alta i maridada amb vins de la DO Terra Alta.

Consell Comarcal de la Terra Alta
C/ Bassa d'en Gaire, 1
43780 Gandesa Tarragona
Tel. 977 420 018
consellcomarcal@terra-alta.cat
www.terra-alta.org

Font: va.morellaturistica.com (adaptació)

■ Ara, torna a llegir el text en veu alta tot tenint en compte les paraules subratllades.

10 Contesta les preguntes sobre la lectura.

Comprenc el text

- a) De què parla el text? Quin és l'objectiu del text?
.....
.....
- b) On es poden trobar habitualment els textos d'aquestes característiques? A qui van adreçats?
.....
.....
- c) Escribe un títol, tan breu som siga possible, per al text.
.....

El temps i l'espai

- d) A quina zona es troben els tres territoris?
.....
- e) S'hi fa referència a algun moment de l'any en concret? A quin?
.....

L'estructura

- f) Com és l'estructura del text? Per què creus que segueix aquest format?
.....
.....
- g) Per quin motiu hi ha fotos i tipografies distintes?
.....
.....

Les paraules

- h) Explica el significat de les paraules i expressions destacades en negreta.
.....
.....
.....
.....
- i) Anota algunes paraules del text que et resulten més descriptives.
.....
.....
- j) Troba en el text l'abreviatura per a *quilòmetres quadrats*.
- k) Busca en Internet el significat de les sigles DOP i DO.
- l) Troba en el text un sinònim de...
-voltat amb una muralla:
-que no es pot prendre o conquerir per les armes:
- m) Marca el significat de *porticada*.
☐ Que està format per portes. ☐ Que té pòrtics o porxes. ☐ Que té una finestra menuda.
- n) Marca el significat de *maridada* en el text anterior.
☐ Unida en matrimoni. ☐ Amb gust de mar. ☐ Acompanyada de vins.

EXPRESSIÓ ESCRITA

Anar d'excursió, fer una escapada o eixir de viatge sempre és una activitat recomanable i enriquidora. Hi ha tants llocs on anar com maneres de fer-ho: sol, amb amics, amb familiars, a llocs llunyans, a una zona ben prop de casa nostra, amb bicicleta, amb avió, amb cotxe, amb una motxilla, amb una maleta enorme... Siga com siga, cal fer els preparatius perquè no se'ns oblide res important.

11 Escribe en el quadern dos textos de tres o quatre línies tot seguint aquestes indicacions.

- a) Una descripció del lloc que has visitat.
- b) Una explicació de les coses que has agafat, per a què i si les has necessitades o no.

12 Observa l'escena, pensa què creus que pot estar passant i explica-ho breument.

.....

.....

.....

.....

.....

13 Tria una d'aquestes opcions i redacta un escrit en el quadern d'unes 170 paraules.

- a) Escribe una carta per a la Regidoria de Joventut de la localitat on vius i demana que organitzen un viatge a la neu. Creus que pot ser una bona idea per a conèixer gent, viure noves experiències i, fins i tot, aprendre un esport. A més, sempre resulta més econòmic viatjar en grup i molts joves s'hi podrien apuntar.
- b) Has anat de viatge amb els teus pares. Ton pare s'ha trencat el braç en un accident i, a més, el viatge que havíeu contractat en l'agència no ha sigut com esperàveu. Ajuda ton pare a fer un escrit en què detalleu el que no us ha agradat i reclameu que us tornen els diners corresponents.

PROVA DE CONTINGUTS

Lèxic

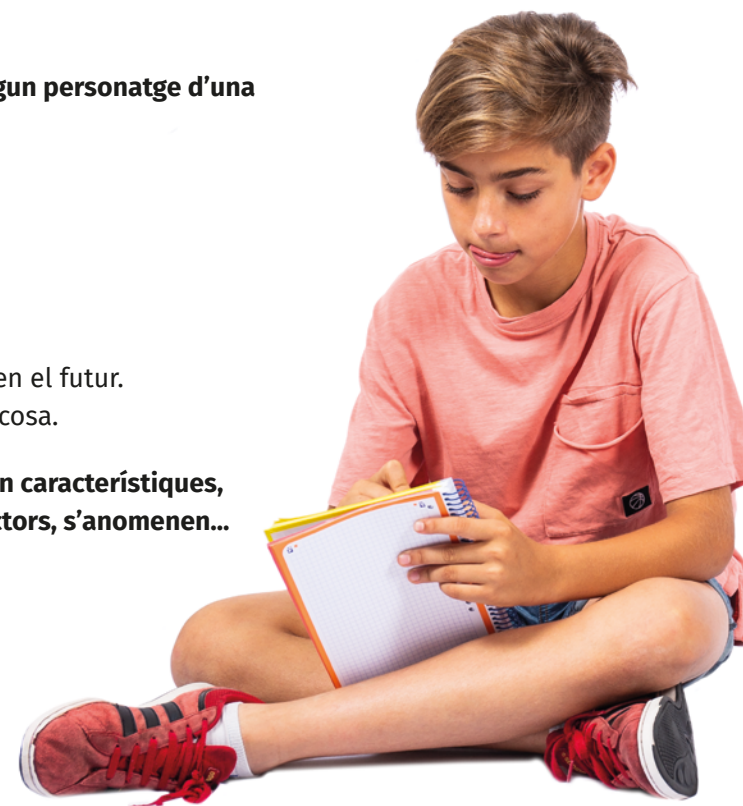
- 1 **Identifica el camp semàntic que amaga una paraula intrusa.**
 - a) Puça, mosca, abella, papallona, mosquit.
 - b) Sèpia, calamar, llobarro, salmó, sardina.
 - c) Roig, groc, rosella, verd, marró, lila.
- 2 **Quin d'aquests significats no es pot atribuir a la paraula *clau*?**
 - a) Allò que cal conèixer per a entendre una cosa, per a saber-ne la solució.
 - b) Forat excavat en terra on s'amaguen certs animals.
 - c) Signe que es posa al principi del pentagrama.
- 3 **Quin grup de paraules està format per mots derivats amb prefixos?**
 - a) Anormal, semifinal, reiniciar.
 - b) Perfecte, adequat, automàtic.
 - c) Animar, antinatural, reafirmar.
- 4 **Troba el grup de paraules derivades amb sufixos.**
 - a) Llauradora, lampista, budisme, ecologista.
 - b) Elegant, fanatisme, fornera, blau.
 - c) Nassut, subcampió, nuet, desunflar.
- 5 **Quines d'aquestes paraules són compostes?**
 - a) Exemple / llenyater.
 - b) Llevataps / malcarat.
 - c) Formalitzar / organitzar.
- 6 **Les paraules antònimes són les que...**
 - a) tenen un significat igual o molt semblant.
 - b) tenen un significat contrari o oposat.
 - c) tenen un significat incomprensible.
- 7 **Quin d'aquests conjunts de paraules forma part d'un mateix camp semàntic?**
 - a) Bicicleta, cotxe, moto, calendari, avió, camió.
 - b) Poma, albergina, forqueta, ganivet, pera, tomaca.
 - c) Vestit, pantalons, camiseta, jaqueta, camisa, jersei.
- 8 **Quin significat té la frase feta «ser un pou de ciència»?**
 - a) Ser molt alt.
 - b) Saber molt sobre ciència i tecnologia.
 - c) Ser molt savi.
- 9 **Quin grup de paraules no inclou cap barbarisme?**
 - a) Oblidar, rebre, creuar, apoyar.
 - b) Antes, formatge, lleig, círcul.
 - c) Aniversari, cognom, cendrer, truita.

10 **Marca vertader o fals.**

1. Les paraules *valencià*, *castellà*, *matemàtiques* i *anglès* pertanyen al camp semàntic del material escolar.
a) V b) F
2. La paraula *nou* és polisèmica.
a) V b) F
3. L'adjectiu *incontrolat* no porta prefix.
a) V b) F
4. *Cançoneta* i *sabateta* són augmentatius de *cançó* i *sabata*.
a) V b) F
5. *Salvavides* i *guardabosc* són paraules compostes.
a) V b) F
6. *Cansament* i *fatiga* no són paraules sinònimes.
a) V b) F
7. El grup de paraules *dilluns*, *dimarts*, *dimecres*, *dijous*, *divendres*, *dissabte* i *diumenge* forma un camp semàntic obert.
a) V b) F
8. Quan una persona «va de gorra» vol dir que porta sempre una gorra al cap.
a) V b) F
9. L'oració *El jefe d'estudis m'ha enviat al final del pasillo* no conté cap errada.
a) V b) F
10. *Estar fet pols* i *estar molt cansat* són expressions que signifiquen el mateix.
a) V b) F

Tipologia textual

- 1 **Si les terminacions dels versos d'un poema es repeteixen amb regularitat, diem que té...**
 - a) estrofisme.
 - b) rima.
 - c) mètrica.
- 2 **Si transcrivim les paraules exactes d'algun personatge d'una narració, utilitzem...**
 - a) l'estil directe.
 - b) l'estil indirecte.
 - c) l'estil narratiu.
- 3 **Un text narratiu pretén...**
 - a) contar una història.
 - b) anunciar un fet que pot produir-se en el futur.
 - c) donar instruccions per a fer alguna cosa.
- 4 **Les parts d'un text teatral que expliquen característiques, gestos, etc. i no han de ser dites pels actors, s'anomenen...**
 - a) diàlegs.
 - b) escenes.
 - c) acotacions.

5 L'auca és un text de tradició oral que fa servir...

- a) imatges.
- b) paraules.
- c) imatges i paraules.

6 En un diàleg escrit es posa el guió...

- a) per a indicar que comença a parlar un interlocutor.
- b) per a indicar que acaba de parlar un interlocutor.
- c) només quan parla el o la protagonista.

7 Un text argumentatiu...

- a) informa d'un fet.
- b) conta una història.
- c) manifesta una opinió.

8 «Qui no vulga pols, que no vaja a l'era» és...

- a) una auca.
- b) un refrany.
- c) una rondalla.

9 Normalment, els llibres de viatges contenen...

- a) experiències o aventures sorprenents durant un viatge.
- b) només fets imaginaris.
- c) els fets més cridaners del dia a dia d'una persona.

10 Marca vertader o fals.

- La rima d'un poema és assonant si es repeteixen únicament les vocals.
a) V b) F
- «Assumiràs la veu d'un poble / i seràs la veu del teu poble, / i seràs, per a sempre, poble, i partiràs i esperaràs, / i aniràs sempre entre la pols, / et seguirà una polseguera» és un text poètic.
a) V b) F
- La conversa i l'entrevista són exemples de textos dialogats.
a) V b) F
- L'illa del Tresor, L'Odissea o La volta al món en 80 dies són llibres de terror.
a) V b) F
- El còmic és una narració que combina dibuixos i textos.
a) V b) F
- Aquest és un fragment teatral sense acotacions.
NARRADORA. (Mentre Posidó es dirigeix a l'escenari.) Hades!
HADES. (Ix pel lateral esquerre, baix de l'escenari, amb el bàcul.) Ací teniu el déu del regne invisi-
sible dels morts.
a) V b) F
- Un conte és una narració generalment llarga creada amb la intenció d'entretindre.
a) V b) F
- La descripció mai pot ser objectiva ni incloure referències sensorials.
a) V b) F
- Enric Valor va escriure les Rondalles valencianes.
a) V b) F
- El retrat és un tipus de descripció que explica com és una persona.
a) V b) F

Gramàtica

1 Quina d'aquestes afirmacions és correcta?

- a) Les formes verbals indiquen una qualitat del substantiu. Poden ser definides i indefinides.
- b) Les formes verbals eviten la repetició dels adjectius. Poden ser especificatives i qualificatives.
- c) Les formes verbals indiquen en quin temps o moment ocorre l'acció expressada pel verb. Poden ser: passat, present i futur.

2 Les preposicions...

- a) determinen el substantiu.
- b) limiten el significat del verb.
- c) uneixen elements.

3 Què són els pronoms?

- a) Paraules que substitueixen els noms. Poden ser forts i febles.
- b) Paraules que substitueixen els noms. Poden ser definits i indefinits.
- c) Paraules que indiquen l'acció que fa el subjecte. Poden ser personals i impersonals.

4 Quin d'aquests grups de paraules està format per adverbis?

- a) bé, malament, demà, hui, així, sí, no.
- b) jo, tu, ella, nosaltres, vosaltres, ells.
- c) a, de, per, per a, amb.

5 Quina d'aquestes oracions porta el verb en mode imperatiu?

- a) Elles arribaran la setmana que ve.
- b) Aneu a sopar!
- c) Ahir vingueren a jugar a casa.

6 En quina oració les paraules subratllades són adverbis?

- a) Pensava que diria que sí, però contestà ràpidament que no.
- b) No havia estudiat prou i l'examen no li va semblar fàcil.
- c) Quan va arribar, només quedaven els més xicotets.

7 Quina sèrie de les següents està formada per paraules que van acompanyades de pronoms febles?

- a) obri'm, vine-te'n, els estima, tanqueu-los, organitza't.
- b) una cadira, aquella font, ma tia, algunes vegades.
- c) avança lentament, mai para quiet, beu poc, corre ràpid.

8 Quina d'aquestes opcions conté determinants de diferents classes?

- a) lleig, estret, llarg, prim, espectacular, blau, lleuger.
- b) potser, no, caminar, de vegades, llegir, dormir, de sobte, córrer.
- c) eixa, aquesta, teu, vint, vostra, les, el, algunes, aquell.

9 En quina de les oracions l'element destacat en negreta és el subjecte?

- a) L'alumnat del centre s'estimava el professorat.
- b) L'alumnat del centre s'estimava **el professorat**.
- c) L'alumnat **del centre** s'estimava el professorat.

10 Marca vertader o fals.

- 1. Les paraules que uneixen oracions s'anomenen *adjectius*.
a) V b) F
- 2. Els atributs tenen sempre com a nucli un verb transitiu.
a) V b) F
- 3. L'oració *Margarida és advocada* té un predicat verbal.
a) V b) F
- 4. *Que bonic!* és una oració exclamativa.
a) V b) F
- 5. El nucli del subjecte és sempre un substantiu o un element que el substitueix.
a) V b) F
- 6. Els adverbis són sempre invariables.
a) V b) F
- 7. *He perdut el telèfon* és una oració amb un complement indirecte.
a) V b) F
- 8. *Bona nit!* és un exemple d'oració simple.
a) V b) F
- 9. L'imperfet d'indicatiu de la tercera persona de plural del verb *contar* és *contàvem*.
a) V b) F
- 10. *Fa molt de fred!* és una oració impersonal.
a) V b) F

Ortografia

1 En quina llista hi ha dues paraules agudes?

- a) ascensor, got, paper, pont, perruquer.
- b) camió, fàbrica, gràcies, invitació, música.
- c) bromera, orfe, paper, demà, amic.

2 L'accent diacrític s'utilitza...

- a) per a diferenciar paraules que s'escriuen igual, però tenen significat diferent.
- b) per a marcar quina és la síl·laba tònica d'un mot polisíl·lab.
- c) per a marcar que una paraula és esdrúixola.

3 Un diftong és...

- a) la unió de dues vocals que es pronuncien en síl·labes separades.
- b) la unió de dues vocals que es pronuncien en una sola síl·laba.
- c) la unió de les vocals *i, u* en una sola síl·laba.

4 Quina de les següents paraules acaba en *d*?

- d) Se.....
- e) Cer.....
- f) Tar.....

5 Quina paraula acaba en *t*?

- a) Inquietu.....
- b) Sollicitu.....
- c) Virtu.....

6 En quina paraula hi ha dos dígrafs?

- a) Carruatge.
- b) Banyera.
- c) Cassola.

7 En quina paraula la síl·laba tònica és *mi*?

- a) Milotxa.
- b) Dòmino.
- c) Pergamí.

8 L'apòstrof és un signe que marca...

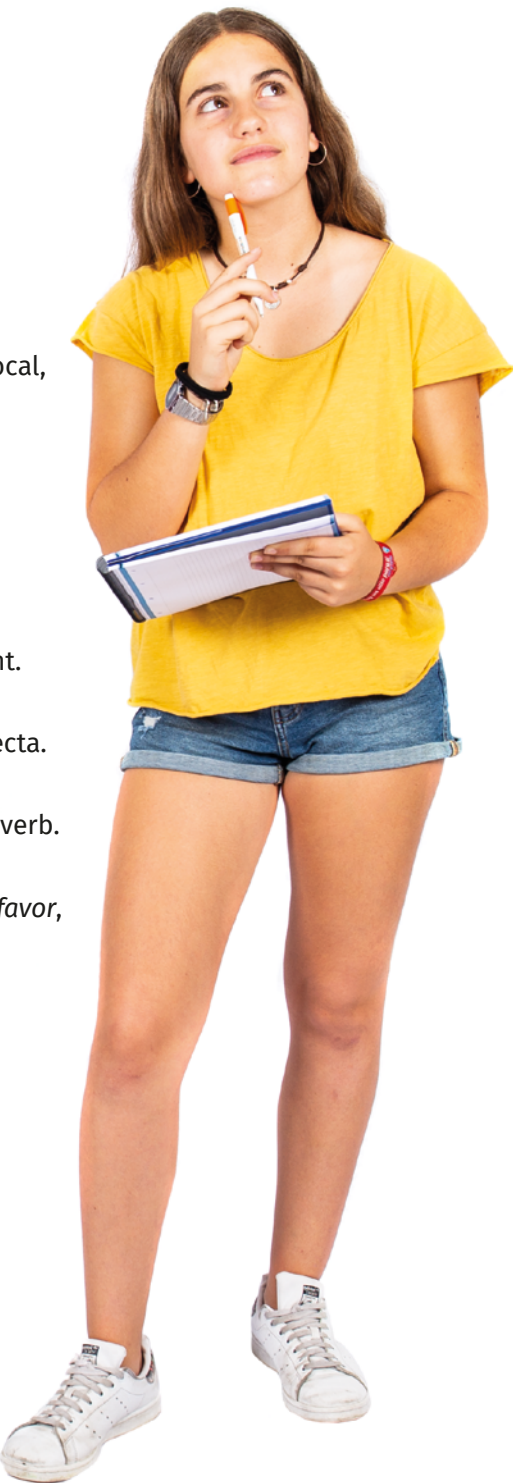
- a) l'eliminació d'una vocal.
- b) l'eliminació d'una consonant.
- c) l'eliminació d'una paraula.

9 Quina paraula està ben apostrofada?

- a) L'universitat.
- b) L'universitari.
- c) L'universitària.

10 Marca vertader o fals.

- 1. La esse sonora es representa amb les grafies *s, ss, c, ç* o *z*.
a) V b) F
- 2. Les paraules planes s'accentuen sempre que no acaben en vocal, vocal + *s, -en, -in*.
a) V b) F
- 3. *Tramvía* és una paraula ben accentuada.
a) V b) F
- 4. O...strucció s'escriu amb *p*.
a) V b) F
- 5. *Horxata, inhabilitar, coet* són paraules escrites incorrectament.
a) V b) F
- 6. Les paraules *sabi, abet* i *botar* estan escrites de manera correcta.
a) V b) F
- 7. Els pronoms personals febles només poden anar darrere del verb.
a) V b) F
- 8. En l'oració *El dibuix que heu fet aquest matí, mostreu'm-e-l, per favor*, no hi ha cap errada ortogràfica.
a) V b) F
- 9. Escrivim *ss* enmig d'una paraula i entre vocals.
a) V b) F
- 10. *Projecció, majestat* i *massatgista* són paraules ben escrites.
a) V b) F

EN AQUESTA UNITAT TREBALLAREM...

- Textos de diferents tipologies
- La preparació i correcció de dictats
- La producció de textos orals i escrits
- Els *booktubes*

Enguany, a més del curs, també iniciés una nova etapa escolar. Potser has canviat de professorat, d'edifici, d'escola o de grup de companys i companyes.

Per això, i perquè t'has fet major i a la millor fins i tot els teus interessos han canviat, començarem amb una activitat per a trencar el gel i donar-te a conèixer. Endavant!

UN OBJECTE QUE EM DEFINEIX

A vegades, per a parlar de nosaltres, és bona idea començar parlant d'un objecte. Pot ser aquella nina que va anar amb tu el primer dia d'escola, o el llibre que et llegien la mare o el pare cada nit, o aquella capseta on guardes els secrets més valuosos... Qui sap!

I és que tothom té algun objecte especial que l'ha acompanyat en algun moment important de la vida i que té la seua pròpia història. Per això, et proposem que expliques la història del teu objecte especial. Pots seguir aquesta estructura, o una altra que et semble adequada:

- Què és?
- Des de quan el tens?
- Per què és especial?
- Quin poder màgic li atribueixes?
- Com el cuides?
- Com et sentiries si desapareguera?

Prepara la teua exposició de manera individual, i a continuació practica-la davant d'un company o companya. Intercanvieu els papers i fixeu-vos en els aspectes positius i en els millorables de cada exposició, per tal de fer-la tan bé com siga possible.

En el Rebost de la part final del llibre trobaràs una rúbrica d'avaluació per a aquesta activitat: fes-la servir, perquè t'ajudarà a tindre en compte els aspectes que faran que l'exposició t'isca redona.

Encara trobes a faltar alçar-te tard al matí i les vesprades a la fresca? No passa res: segur que has sentit a dir que la lectura et permet traslladar-te allà on vulgues, viatjar per l'espai i pel temps. Per això, ací tens alguns fragments que parlen de vacances, de viatges, de llibres... Anem allà!

TEXT 1

6 de juliol
Caca Quatre

És la primera vegada que escric un diari i no sé molt bé com ho he de fer. Però com que m'ha passat el que m'ha passat, no tinc més remei. Com que no sé com arrancar, començaré pel principi.

Tot va començar quan Immaculada, ma mare, em va fer aquella proposta de vacances avorrides a la muntanya que sabia que no m'agradaria gens.

–T'ho passaràs genial –va dir per rematar-ho–. Serà guai!

«Serà guai?» Qui diu *guai*? Ningú! Només ma mare és tan coenta com per a dir *guai*. Ella diu que les coses són *guais*, o *superguais*, o *hipermega-guais*, i es queda tan ampla. Perquè, per a ma mare, tot és *guai* sempre. Però jo no veia res de magnífic en aquelles vacances que em va oferir per passar l'estiu. Un rotllo, això és el que era la seua proposta. Un rotllo *macabeo*! Que no sé què és, però la meua iaia ho diu molt.

I per què era un rotllo *macabeo*? Doncs, perquè m'havia promés que, si m'esforçava amb els estudis, en arribar l'estiu, ens n'aniríem de vacances a la platja.

El cas és que jo em vaig esforçar. Ho promet! Em vaig esforçar al cent per cent, i una mica més encara. I esforçada com estava amb els meus resultats finals mig bons, no podia entendre com ma mare havia gosat fer aquell canvi d'unes vacances fantàstiques a la platja per unes altres «de muntanya superhipermegaguais».

Simplement, no ho veia just!

–És per la crisi –es justificava quan vaig començar a protestar–. L'apartament a la costa és car i no el podem pagar.

–Tinc **estalvis** –vaig intentar buscar una solució de pau, com ens ha ensenyat la mestra a escola–. Si és pels diners, no et preocupes. Puc trencar la **vidriola** i ho paguem entre les dues.

–No, Marta, moltes gràcies, però... ja està decidit!

No suporta ma mare quan diu «ja està decidit». Què significa «ja està decidit»? Soc prou major per a distingir entre una decisió i una imposició. Jo crec que decidim quan les dues podem opinar. Però de vegades em fa la sensació que les meues opinions no compten per a ma mare i, en eixes ocasions, ma mare no hauria de dir «ja està decidit», hauria de dir «ja està imposat».

Ara que la meua **frustració** s'ha fet cent vegades més gran quan hem arribat a la «decisió» de ma mare: una casa rural, perduda en la muntanya, **enmig de no sé on**.

Si fins i tot Maria s'ha perdut! Maria, que és la robot que portem al GPS del cotxe, li ha dit més de cinquanta vegades que, quan poguérem, més endavant, pegàrem la volta i canviàrem de sentit. Però ma mare no li ha fet ni cas. Pobra Maria!

PEP CASTELLANO. *Diari d'unes vacances avorrides*

© Pam López

Comprenc el text

1 Quins personatges hi intervenen? Quina relació hi ha entre ells?

2 Qui és Maria?

3 Creus que Marta és una bona estudiant? En què bases la teua resposta?

El temps i l'espai

4 En quin moment de l'any es desenvolupa l'acció? Com ho saps?

5 Quin espai físic s'hi descriu? Quina importància té l'espai en aquesta narració?

L'estructura

6 Creus que el fragment descriu fets de manera ordenada? Justifica la resposta.

7 Completa el resum del text.

Primer

Després

Al final

Les paraules

8 Quina diferència hi ha entre una *decisió* i una *imposició*?

© Pam López

El temps i l'espai

- 18 De quin moment de l'any s'hi parla? Com ho saps?
- 19 On s'esdevenen les accions de què parla el fragment?

L'estructura

- 20 Com és l'estructura del text? Marca la resposta que penses que s'hi acosta més.
- ☐ De la informació concreta a la general.
- ☐ De la informació general a la concreta.

Les paraules

- 21 Explica el significat de les paraules i expressions destacades en negreta.

Llegir per a parlar

- 22 Per parelles, imagineu que presenteu el magazín del canal escolar, i locuteu la notícia anterior. Repartiu-vos les dades que ha d'explicar cada membre de la parella i enregistreu-vos amb un telèfon mòbil. Fes ací el guió de la teua intervenció.

COM ES FA UN DICTAT?

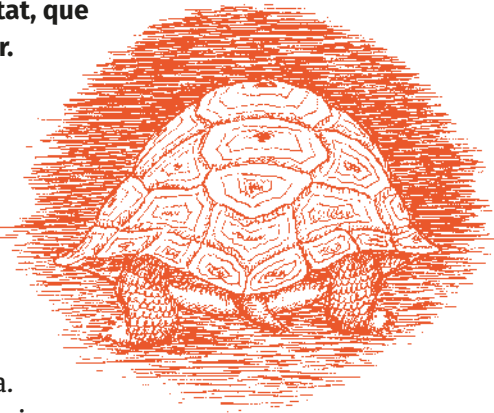
Els dictats formen part habitual de l'assignatura de llengua, però si t'hi fixes, de vegades fas dictats en qualsevol assignatura o moment de la vida: quan prens apunts, quan el pare et diu la llista de coses que cal comprar al súper, o quan la colla enumera les sèries que cal no perdre's en la tele.

Els dictats, com tot, tenen la seua tècnica, que tens resumida a continuació:

1. Llig el text i tracta d'entendre'n el contingut i el tema.
2. Fes una segona lectura i fixa't en les paraules o expressions que no coneixes i, sobretot, les que penses que són difícils d'escriure.
3. Destaca amb retolador fluorescent, o amb colors, les dificultats ortogràfiques, i a continuació, tanca els ulls i lletreja les paraules mentalment.
4. Escriu cada paraula i comprova que ho has fet bé. A continuació, torna a llegir-les i pensa per què s'escriuen així, fins i tot, pensant en les normes ortogràfiques que s'hi apliquen.
5. Compara el teu dictat amb el text original i corregeix els errors, si n'hi ha.

- 23 Ara practica les recomanacions anteriors i escriu el dictat, que és un fragment de *Momo*. De pas, esbrina el nom de l'autor.
- Des **d'aquell dia, les coses li anaven bé a Momo, o **al-****menys** a ella li ho semblava. Ara sempre tenia alguna cosa per a menjar, unes vegades més i altres menys, segons la sort i les coses que la gent podia donar-li. Tenia un lloc per a arrecerar-se, tenia un llit, i si feia fred podia encendre el foc. I, **sobretot**, tenia molts bons amics. Ara ens podríem pensar que senzillament Momo havia tingut molta sort de trobar-se amb una gent tan amable, i això mateix pensava ella. Però de seguida es va veure que aquella gent també havia tingut moltíssima sort.**

© Michael Ende

L'autor n'és

24 Aplica la graella de correcció de dictats del Rebost.

25 Inventa un dictat que continga les paraules destacades del dictat anterior, i d'altres que et semblen d'ortografia complicada.

- Assegura't que no has comés cap errada ortogràfica.
- Intercanvia'l amb un company o companya, i prepareu-los.
- Feu-vos els dictats i intercanvieu-los per a corregir-los.

26 Aplica la graella de correcció de dictats del Rebost.

27 Per parelles, trieu cinc paraules del dictat que siguin difícils d'escriure, i redacteu un relat breu de manera individual.

- Rellegiu i repasseu els vostres relats de manera individual, i corregiu el que calga.
- Intercanvieu el relat amb l'altre membre de la parella, i corregiu-vos-el mútuament.

28 Inventa un dictat amb 10 paraules d'ortografia difícil, i fes-lo a la teua parella. A continuació, intercanvieu els papers.

TEXT 3

29 Escolta el text i respon les preguntes.

- Quants personatges intervenen en la locució?
 - a) Un.
 - b) Dos.
 - c) Tres.
- Com li diuen al protagonista?
 - a) Nelson.
 - b) Robinson.
 - c) Watson
- Qui narra els fets?
 - a) El narrador.
 - b) Un navegant.
 - c) El protagonista.
- A quina professió vol el pare del protagonista que es dedique aquest?
 - a) Advocat.
 - b) Arquitecte.
 - c) Explorador.
- Quina malaltia pateix el pare del protagonista?
 - a) Marejos.
 - b) Grip.
 - c) Gota.
- Quina obsessió té el protagonista?
 - a) Volar.
 - b) Navegar.
 - c) Escriure.
- Què en pensa sa mare?
 - a) Hi està d'acord amb el pare.
 - b) El contrari que el pare.
 - c) Mai no va opinar res.
- Un amic ofereix al protagonista...
 - a) embarcar cap a Londres debades.
 - b) embarcar cap a Londres barata treball.
 - c) embarcar cap a Londres d'amagat.
- Quan el protagonista embarca...
 - a) sa mare plora en acomiadar-se'n.
 - b) son pare no vol ni parlar-li.
 - c) no s'acomiada de ningú.
- L'experiència a bord del vaixell...
 - a) és terrible.
 - b) és fantàstica.
 - c) és millorable.

30 Observa aquests tres quadres. Quin penses que s'aproxima més a la situació de navegació que es descriu en l'últim fragment del text? Per què?

□ JOAQUIM SOROLLA. *Retorn de pesca*

□ WILLIAM TURNER. *El naufragi*

□ LLUÏSA VIDAL I PUIG. *Marina*

31 Anota, a més, les cinc paraules del fragment que et resulten més descriptives de la situació a bord del vaixell.

32 Explica l'expressió destacada en el test.

TEXT 4

33 Visioneu el vídeo i responeu, per parelles, les preguntes.

- Com es diu la *booktuber*?
 - a) Marta Meneu Borja.
 - b) Marta Borja-Meneu.
 - c) Martina Llopis Meneu.
- Quin escriptor i *booktuber* esmenta?
 - a) Javier Cuesta.
 - b) Antonio Ruescas.
 - c) Javier Ruescas.
- Quina temàtica té el vídeo que has visionat?
 - a) Calendari de cites literàries.
 - b) Calendari d'aniversaris d'autors i autores.
 - c) Recull de frases cèlebres.
- Per què l'autora fa servir el valencià en els seus vídeos?
 - a) Perquè no sap parlar castellà.
 - b) Perquè s'hi sent més còmoda i l'ha escollit.
 - c) Perquè parla anglès bastant malament.
- Quina classe de llibre és *Beatlebone*?
 - a) És un llibre d'aventures.
 - b) És un llibre de fotos.
 - c) És un llibre filosòfic.
- Què se celebra el 21 de març?
 - a) Les falles literàries.
 - b) El Dia Internacional contra el Masclisme.
 - c) El Dia Internacional contra la Discriminació Racial.
- Qui és Chimamanda Ngozi Adichie?
 - a) Una escriptora i artista americana.
 - b) Una escriptora feminista australiana.
 - c) Una escriptora i feminista africana.
- A quin escriptor s'ha dedicat l'any 2018?
 - a) A J. R. R. Tolkien.
 - b) A Joanot Martorell.
 - c) A Manuel de Pedrolo.
- De qui és la cita «També l'amor s'aprén»?
 - a) De Montserrat Roig.
 - b) De Gabriel García Márquez.
 - c) D'Enric Valor.
- En quina època de l'any està fet el vídeo?
 - a) A l'estiu.
 - b) A la primavera.
 - c) A l'hivern.

- Quin és el mes màgic per excel·lència, segons la nostra *booktuber*?
 - a) Setembre.
 - b) Febrer.
 - c) Agost.
- Qui va dir que «La llibertat és un hàbit, i no resulta gens fàcil d'adquirir. Només s'adquireix amb la pràctica»?
 - a) Javier Ruescas.
 - b) Caitlin Moran.
 - c) Joan Fuster.
- Com es diu la segona part de *Matar un rossinyol*?
 - a) *Les coses mai no són tan roïnes com semblen.*
 - b) *Totes les coses acaben sent roïnes.*
 - c) *Sembla que les coses es faran roïnes.*
- Quin és el mes preferit de la *booktuber*?
 - a) Setembre.
 - b) Febrer.
 - c) Agost.
- Quins adjectius usa la *booktuber* per a parlar de Margaret Atwood?
 - a) Amable, didàctica, reivindicativa.
 - b) Irònica, directa, reivindicativa.
 - c) Irònica, humorística, misteriosa.

34 Escriu dos textos de tres o quatre línies.

- a) Una descripció de la pel·lícula o sèrie que acabes de veure.

.....

.....

.....

- b) Una explicació de per què t'ha paregut interessant o per què no.

.....

.....

.....

35 Creus que series capaç de fer alguna cosa pareguda? Intenteu-ho per equips!

- a) Cada membre del grup ha de triar quatre títols: en total, dotze.

.....

.....

.....

- b) Seleccioneu una cita de cada llibre. El més indicat és que cada membre del grup seleccioni les cites dels seus títols.

.....

.....

.....

Atenció: tot l'equip ha de participar en la locució i l'enregistrament. Heu d'assajar i parar atenció als canvis de locució perquè el vostre clip isca de cine!

36 Prepara aquest dictat i fes-lo.

Ser *booktuber* s'estila, per això hi ha molts joves, xiques i xics, que s'hi han apuntat. I és que, per a ser *booktuber*, només necessites uns pocs requisits: que t'encise llegir, facilitat de paraula i no tindre vergonya. Això sí: disposar d'un dispositiu en condicions per a poder enregistrar-te també ajudarà.

Gestionar un canal en què es parla de llibres requereix una certa dedicació. El més difícil és plantejar vídeos amb una estructura que incloga ressenyes literàries, no cal dir-ho, però també altres propostes, com ara parlar d'autors i autores, de com organitzar la prestatgeria, o altres temes relacionats amb el món de la lectura.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

37 Recorda com cal preparar el dictat i aplica la graella de correcció del Rebost.

38 Llig i respon les preguntes que tens a continuació.

TEXT 5

Una *booktuber* en valencià per a fomentar la lectura

Cèlia Cerezo | 30 agost 2017

Paper i píxels és el nom del canal de Youtube en valencià de la *booktuber* Amaia Crespo (València, 39 anys). Perquè sí, els píxels també es lliguen: cinema, televisió, mòbils, llibres electrònics i pantalles diverses. La creadora del canal és una valenciana a qui li encisa escriure, llegir i veure pel·lícules. La *booktuber* és llicenciada en Filologia Anglesa, parla, ni més ni menys, que cinc llengües i ha treballat com a correctora, traductora, subtituladora de pel·lícules i professora d'idiomes. Amaia Crespo escriu també als blogs *L'ordre alfabètic* i, en anglés, *The alphabetical order*.

«Decidisc fer el canal fa tres anys, quan comence a consumir *booktubes* en altres llengües i trobe a faltar veure'n en la meua». Al canal parla sobre qüestions diverses del món editorial: ressenya i recomana llibres, ensenya tècniques d'escriptura, dona a conèixer altres *booktubers*, analitza elements literaris o, fins i tot, defensa els gustos divergents per la lectura i el respecte cap aquell qui llig gèneres als quals no estem acostumats:

Amaia Crespo: *Es tracta de ser capaçs de recomanar un llibre que a nosaltres no ens agrada gens [...], els llibres tenen una utilitat, transmeten sentiments i cada persona té situacions diferents. Fins i tot, un mateix llibre no ens impacta igual si ens arriba en un moment diferent de la nostra vida, per tant, no podem jutjar l'opinió d'una persona sobre un llibre si li ha arribat en un moment vital diferent del nostre o si, simplement, els seus gustos difereixen dels nostres. [...] Tots no llegim ni sentim d'igual forma quan llegim un mateix llibre.*

Paper i píxels està en actiu des de fa **tres anys** i té pujats més de **80 vídeos**. D'entre els centenars de dies i desenes d'audiovisuals, Amaia Crespo ha tingut temps d'anar a continguts més personals: comentar els llibres més importants per a ella o compartir els seus textos més antics.

«El meu text més antic»

«A ma casa hi havia sempre biblioteca i veure que els llibres tenien habitació pròpia sempre m'ha fet considerar-los membres de la família. No recorde un temps en què no haja volgut escriure i llegir», assegura Amaia Crespo. Una passió que l'ha acompanyada des de ben xicoteta, però, què opina dels índexs de lectura al País Valencià?

«Els joves lligen més del que es diu, també cal mirar què lligen, molta gent se centra en clàssics o novel·les d'adults i sembla que si no es llig això, no es llig [...]. Els adults deixen de llegir progressivament per diversos factors. Hi ha gent que compra molt però no llig, hi ha molt de consumisme que no equival a lectura», diu la *booktuber*. La tecnologia, assegura, ha facilitat la lectura: «Jo mateixa quan no puc portar un llibre darrere, tinc el mòbil i el lector de llibres electrònics, i continue llegint».

I, pel que fa a la lectura en valencià, Amaia Crespo també té la seua pròpia anàlisi: «Vaig treballar molts anys com a correctora en l'editorial Bromera i els nivells de lectura en valencià van com en general. S'hi fa molt a les escoles i els instituts, el tema és quan, d'adults, l'estímul ve de nosaltres mateixos i la nostra disponibilitat. Ara mateix, els anys que no hem tingut tele pròpia també fan». Tanmateix, la *booktuber* ens recomana també llegir sobre el seté art en el post «Llibres de cine».

Un dels motius pels quals ha obert el canal és, precisament, pel buit d'uns mitjans en valencià: «Un consum de continguts en valencià com la tele o la ràdio també impulsa indirectament a consumir en valencià altres coses [...], l'aplicació a les escoles dels programes plurilingües tindrà molt a dir del consum en valencià del futur», sentència.

Ser *booktuber* té, tal volta, un valor afegit d'entre tota la xarxa de *youtubers*: fan una tasca de foment de la lectura i, si és en valencià, de promoció de la llengua. La creadora de *Paper i píxels* distingeix entre dos tipus: «Els *booktubers* tenen dos vessants, n'hi ha que solament impulsen comprar, més que llegir; però n'hi ha molts i molt variats que tenen canals interessantíssims que trobe que sí que fan una bona promoció lectora i que haurien de ser més coneguts».

www.tresdeu.com/2017/08/ (adaptació)

Comprenc el text

39 De què parla el text? Què en sabies, del tema?

40 Quines dades personals de l'autora apareixen esmentades? Indica-les.

41 Com es diu el canal de *booktube* d'Amaia? Per quin motiu el va crear?

42 Quina finalitat té el canal? Creus que és una bona idea per a aconseguir-la?

El temps i l'espai

43 Localitza i anota totes les referències temporals que apareixen en el text.

44 On s'esdevenen les accions de què parla el fragment? Quan s'ha fet l'entrevista? Explica com ho has sabut.

L'estructura

45 Marca les afirmacions que defineixen el text anterior.

☐ És un text de ficció.	☐ És un fragment teatral.	☐ Hi ha una narradora.
☐ És un text realista.	☐ És un guió de cine.	☐ És semblant a un diàleg.
☐ El text és periodístic.	☐ És una entrevista.	☐ Hi ha dues veus diferents.

46 A partir de les teues respostes, defineix el tipus de text anterior.

Les paraules

47 Anota totes les paraules pròpies d'un altre idioma que no siga el valencià, i digues què signifiquen.

48 Quin temps verbal predomina en el text? Per què penses que passa això?

Llegir per a parlar

49 Tria un llibre que t'agrade i fes un *booktube*.

- Informa't sobre l'autor o autora.
- Redacta una explicació breu del contingut, sense fer *spoiler*. Ha de ser una explicació esquemàtica que incloga referències als personatges, algun detall significatiu, etc.
- Fes-te una opinió sobre el llibre, i explica-la. Si t'ha agradat, recomana'l, però si no és el cas, pensa que a una altra persona sí que podria agradar-li.
- Busca un decorat adequat, assaja un parell de vegades, i digues a un company o companya que t'ajude a enregistrar el vídeo.

TEXT 6

Els llibres

Cada llibre té un secret
disfressat de blanc i negre;
tot allò que et diu a tu
un altre no ho pot entendre.
Tot allò que et donarà
no ocupa lloc, ni pesa,
t'abrigarà contra el fred
d'ignorància i de tristesa.
Amb els llibres per amics
no et faltarà companyia.
Cada pàgina pot ser
un estel que et fa de guia.

JOANA RASPALL

TEXT 7

Un bon capbussó!

Submergir-se en la lectura
és d'allò més divertit.
Quan comença l'aventura,
el temps passa en un bufit.

Pots recórrer valls i serres,
pots ser un heroi valent
com ho era Esclafamuntanyes,
de cor humil i clement.

Submergir-se en la lectura
és capbussar-se en un mar
ple d'històries fabuloses
que no has de deixar passar.

Pots viure en palaus de marbre,
una princesa pots ser
i tu mateixa pots vèncer
un gegant ferotge i cruel.

Siga de nit o de dia,
en qualsevol estació,
en aquest mar tan fantàstic
pega't un bon capbussó!

FINA GIRBÉS

TEXT 8

Un llibre és un jardí que es porta a la butxaca.

PROVERBI ÀRAB

Comprenc el text

50 Quin tema tenen en comú els textos 6, 7 i 8?

.....
.....
.....

51 En quin o quins dels textos es diu?

- Cada lector trau missatges diferents de les lectures.
- Dins d'un sol llibre podem trobar moltes idees boniques diferents.
- Els llibres són com els bons amics.
- Llegir és com viure dins de les històries.

El temps i l'espai

52 Investiga i digues a quina època pertanyen els tres textos. Justifica-ho.

Text 6:
.....
.....
.....
Text 7:
.....
.....
.....
Text 8:
.....
.....
.....

L'estructura

53 Els textos 6 i 7 pertanyen a la mateixa tipologia. Com es diu? Com es diuen els paràgrafs que els componen?

.....
.....

54 Per parelles, compteu les síl·labes de dues estrofes, una de cada poema. Consulteu l'apartat del Rebot que parla de mètrica i copieu ací les estrofes que heu triat.

Les paraules

55 Saps què és una metàfora? I una comparació? Consulta el Rebot de poesia i busca’n un exemple de cada en els tres textos anteriors.

Metàfora: _____
Comparació: _____

56 Trebal·leu els poemes per grups i resumeu el contingut de cada estrofa en una frase.

Text 6

Estrofa 1: _____

Estrofa 2: _____

Estrofa 3: _____

Text 7

Estrofa 1: _____

Estrofa 2: _____

Estrofa 3: _____

Estrofa 4: _____

Estrofa 5: _____

57 Què és un proverbi? Explica el significat del proverbi del Text 8.

Llegir per a parlar

58 Prepareu la lectura dels textos 6 i 7 per grups. Feu-ho com si estiguéreu rapejant.

59 Fem un recital poètic.

- Localitzeu llibres de poemes a la biblioteca d’aula, a la del centre, a la del barri...
- Prepareu la lectura dramatitzada d’un poema cada parella —com si fora un Musical. ly— i busqueu un acompanyament musical de fons (atenció, ha de ser música sense lletra, que deixi que s’escolte la intervenció).
- Trieu una vestimenta adequada per a l’ocasió.

Tant si el recital té lloc a classe com si el feu per a la resta de l’escola, haureu de preparar una escaleta —és a dir, un ordre d’aparició dels i de les rapsodes—, i fer alguns assajos. Si, a més, aconsegiu que algú enregistre l’actuació, en podreu gaudir moltes vegades més!

AUTOAVALUACIÓ

1 Localitza en la unitat...

- Un text narrat en primera persona: _____
- Un fet que s’esdevinga en el passat: _____
- Un text amb rima: _____
- Un personatge aproximadament de la teua edat: _____
- Un/a protagonista real: _____
- Els noms de cinc escriptores i dos escriptors: _____

2 Dissenya una rúbrica d’avaluació emplenant la graella. Tria la casella que millor s’adequa al teu cas, i anota comentaris.

Tasca	Molt bé	Regular	Molt millorable
Comprenc textos de diferent tipologia: narracions, notícies, booktubes, entrevistes, poemes...			
Seguisc una estructura per a comprendre els textos: el sentit global, paraules concretes, etc.			
Produisc textos orals i escrits a partir de models.			
Prepare els dictats seguint un sistema amb l’objectiu de millorar l’ortografia.			
Entenc la diversitat de textos com a possibilitat d’usar-los per a diferents finalitats.			

